

ศีลธรรมชาวพุทธในปัจจุบัน Buddhist morality today

พระอธิการปริณญา ปภัสสร (เกิดผล)

นักวิชาการอิสระ

Phra Athikan Parinya Paphassaro (Keophol)

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail : Keophol541@gmail.com

(Received : 5 April 2022 ; Edit : 8 April 2022; accepted : 30 April 2022)

บทคัดย่อ

ศีลธรรมชาวพุทธในปัจจุบันถือว่าการเป็นปัญหาทางสังคมในระดับต้น เพราะชาวพุทธในประเทศไทย เป็นชาวพุทธแต่นาม แต่ความเป็นจริงไม่รู้ศีลธรรมมากเท่าที่ควรจากพระพุทธศาสนา ทำให้เกิดปัญหาทางสังคม ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสว่า ชาวพุทธนั้นจำเป็นในการฟังธรรม ปฏิบัติธรรม ถ้าชาวพุทธมีศีลธรรม ศาสนา ธรรมะ ในผู้เป็นนักเศรษฐกิจก็ทำประโยชน์เกิดขึ้นแก่มนุษย์ นักการเมืองก็ทำเพื่อประโยชน์เพื่อมนุษย์ นักปกครองก็ปกครองเพื่อประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ ไม่มีใครทำเพื่อตน แต่ทำเพื่อประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ นั้นแหละความหมายของศีลธรรม หรือคุณค่าของศีลธรรมเลยไม่มีปัญหาใดๆ เศรษฐกิจก็ไม่มีปัญหา ถ้ามีศีลธรรม การเมืองก็จะไม่เกิดปัญหา การปกครองก็ไม่มีปัญหา ถ้ามีศีลธรรมในตัวตน

คำสำคัญ : ศีลธรรม,ชาวพุทธ

Abstract

Buddhist morality is considered as a social problem at the beginning level. Because Buddhists in Thailand. It is a Buddhist name. But reality is not as much moral as it should be from Buddhism. The social problem, which the Buddha said, Buddhist is necessary to listen to Dharma, meditation, if the Buddhist morality, religion, Dharma. In economics, it is beneficial to human beings. Politicians do it for the benefit of mankind. The governor is ruled for the benefit of human beings. No one does it for themselves. But do it for the benefit of human beings. That's the meaning of morality. Or moral value No problem The economy does not have a problem if it is morally politically unstable. Governance is no problem. If there is a moral in the person.

keyword : Moral, Buddhist

พระพุทธศาสนาในประเทศไทย สมัยปัจจุบัน

ในประเทศไทยสมัยปัจจุบัน พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์ในฐานะองค์พระประมุขของชาติทรงเป็นพุทธมามกะ พระมหากษัตริย์และรัฐร่วมกันอุปถัมภ์บำรุงกิจการคณะสงฆ์และส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในหมู่ประชาชน จากการสำรวจประชากรครั้งล่าสุดประเทศไทยมีประชากร 63 ล้านคน และคนไทยร้อยละ 94 นับถือพระพุทธศาสนา ตามสถิติเมื่อปี 2545 ทั่วทั้งประเทศไทยมีวัดอยู่ 32,000 วัด พระภิกษุ 265,956 รูป และสามเณร 87,695 รูป

นอกจากมีวัดป่าหลายวัด ซึ่งเป็นวัดที่พระจะเข้าไปปฏิบัติธรรมระยะยาวได้แล้ว ยังมีวัดอยู่เกือบทุกหมู่บ้าน และในตัวเมืองเองก็มีวัดหลายวัดด้วยกัน ตามปกติโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของวัด และพระสงฆ์เองนั้นเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันตามความพยายามของรัฐที่ประสงค์จะยกระดับการศึกษาของประเทศชาติทั้งหมด ดังนั้นพระพุทธศาสนาและพระสงฆ์จึงสัมพันธ์เกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งในชีวิตประจำวันของประชาชนในประเทศไทย(พระธรรมโกศาจารย์ ,2561)

ขึ้นกว่าเดิมเท่านั้น แต่ยังสามารถรับรองกฎบัตรก่อตั้งการประชุมพุทธนี้ให้เป็นองค์กรถาวรผูกสัมพันธ์ผู้นำพุทธทั่วโลกทำงานร่วมกันให้ธรรมบริการแก่มนุษยชาติอีกด้วย

ในปีเดียวกันนั่นเอง ผู้แทนคณะสงฆ์ไทยได้เข้าร่วมในการประชุมสุดยอดของผู้นำศาสนาและจิตวิญญาณเพื่อสันติภาพโลกในสหัฐวรรษ ณ หอประชุมใหญ่องค์การสหประชาชาติมหานครนิวยอร์ก ซึ่งนับเป็นเหตุการณ์ครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ผู้นำระดับสูงจากศาสนาสำคัญทั่วโลกทั้งหมดมาพบปะกันในที่แห่งเดียวกัน เพื่อพูดคุยถึงหนทางและวิธีการก่อให้เกิดสันติภาพแก่โลกนอกจากนี้ยังได้ร่วมการประชุมซึ่งเป็นผลสืบเนื่องในปีถัดมาอีก ณ มหานครนิวยอร์ก เพื่อวางแผนปฏิบัติงานต่อไป และพูดคุยวิธีการที่จะให้เป้าหมายของการประชุมสุดยอดเพื่อสันติภาพในปี 2543 นำมาปฏิบัติให้เกิดผล

ผลก็คือการประชุมสภาผู้นำศาสนาโลกครั้งแรกจัดขึ้นที่กรุงเทพมหานคร เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2546 โดยมีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและการประชุมสุดยอดเพื่อสันติภาพโลกในสหัฐวรรษร่วมกันเป็นเจ้าภาพ ผู้แทนระดับสูงของศาสนาต่าง ๆ ในโลก ได้พบปะพูดคุยกัน พร้อมทั้งร่วมกันแสวงหาเส้นทางสู่สันติภาพ การบรรเทาความยากจน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้มีการลงนามรับรองกฎบัตรก่อตั้งสภาผู้นำศาสนาโลกซึ่งประกอบด้วยศาสนาพุทธ ฮินดู เซน อิสลาม ยูดาห์ คริสต์และศาสนาอื่น ๆ เป็นองค์กรถาวร ลักษณะสำคัญของสภาผู้นำศาสนาโลกก็เพื่อทำงานใกล้ชิดกับองค์การสหประชาชาติในประเด็นเหล่านี้ในขณะเดียวกันต้องรักษาความเป็นองค์กรอิสระด้วย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดหาระเบียบว่าด้วยสถาบันการศึกษาในประเทศอื่น ๆ มาเป็นสถาบันสมทบกับมหาวิทยาลัยโดยมีประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย เช่น วิทยาลัยพระพุทธศาสนาอุษาคเนย์ในต่างประเทศเกาหลีได้เข้ามาเป็นสถาบันสมทบกับมหาวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว และวิทยาลัยพระพุทธศาสนาชิวจูไนได้วัน ได้สมัครเข้ามาเป็นสถาบันสมทบอีกแห่งหนึ่ง ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยกำลังจึงสร้างเครือข่ายการศึกษาทางพระพุทธศาสนาในระหว่างประเทศและนิคมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การสนทนาแลกเปลี่ยนทางวิชาการจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันถูกจัดให้มีขึ้นและรักษาความมีชีวิตชีวาไว้ และจะเป็นกระบวนการเชื่อมโยงมิตรระหว่างผู้คนซึ่งยังไม่รู้จักกันและบางทีก็เริ่มจะเป็นปฏิบัติต่อกัน(พระธรรมโกศาจารย์,2546)

การปฏิบัติธรรม

ประเด็น สำคัญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาอีกอย่างหนึ่ง คือการปฏิบัติธรรมฐาน ในประเทศไทย ทั้งบรรพชิต และคฤหัสถ์ได้รับการฝึกสอน และปฏิบัติธรรมฐานกัน ณ ศูนย์ปฏิบัติธรรม และวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศรวมทั้งที่บ้าน

วัดในประเทศไทย มี 2 ประเภท คือ วัดป่ามีพระสายปฏิบัติทั้งสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน ซึ่งสายนี้เรียกว่าอรัญญวาสี และวัดบ้านที่มีพระภิกษุสามเณรศึกษาเล่าเรียน และจะเป็นทายาทบริหารงานคณะสงฆ์ ซึ่งสายนี้เรียกว่าคามวาสี การแยกวัดป่าออกจากวัดเมืองหมายความว่า มีพระภิกษุสามเณรที่ศึกษาเล่าเรียนแต่ไม่ใคร่ปฏิบัติธรรม และมีพระภิกษุสามเณรที่ปฏิบัติธรรม แต่ไม่ใคร่ศึกษาเล่าเรียน เราจึงพยายามที่จะรวมพระสงฆ์ทั้งสองสายนี้ โดยให้การปฏิบัติธรรมฐานเป็นวิชาบังคับแก่นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และจัดให้มีการปฏิบัติธรรมประจำปีโดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร

เมื่อเราถือว่าการรักษาพระวินัยของพระสงฆ์และการรักษาศีล 5 ของคฤหัสถ์ เป็นการปฏิบัติธรรมด้วยแล้ว การเปลี่ยนแปลงยุคใหม่ทำให้ สังคมเกิดความแตกแยกและเกิดความเสื่อมทางด้านศีลธรรมส่วนตัวอย่างรวดเร็ว ชาวพุทธเองก็ไม่พ้นกฎข้อนี้ไปได้ และยังมีเรื่องฉาวโฉ่ทางกามโลกีย์ ความรุนแรง อาชญากร และการเสพยาเสพติด ซึ่งส่อให้เห็นว่าพวกคฤหัสถ์เองก็ยังไม่สามารถรักษาศีล 5 ได้อีกต่อไป จึงจำเป็นที่จะเรียกร้องให้ศีลธรรม และระเบียบวินัยในตนเองกลับคืนมา ข้อเท็จจริงที่ว่า ความเสื่อมทางศีลธรรมเกิดขึ้น เพราะความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็วเป็นเครื่องชี้ว่า การเรียกร้องให้มีระเบียบวินัยในตนเองเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง

ในฝ่ายเถรวาทมีสิ่งมากมายที่จะหยิบยกมาเป็นปัญหา สมัยปัจจุบัน แต่เราต้องมีความพยายาม ที่จะครุ่นคิด ตีความหมายใหม่ และใช้เหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสำหรับผู้เริ่มต้นในข้อนี้ ขอให้อ่านหนังสือ เรื่อง "ศีลธรรมในพระพุทธศาสนา"

ถือว่าการแก้ปัญหาสังคมก็เป็นการปฏิบัติธรรม ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสยืนยันว่า ความสะดวกสบายเป็นสิ่งจำเป็นในการพึ่งธรรม และเราก็สามารถปฏิบัติธรรมได้ไม่น้อยด้วยการพยายามแก้ปัญหา ความจำเป็นพื้นฐานของผู้อาจจะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติธรรม คณะสงฆ์ไทยได้ลงมือปฏิบัติในข้อนี้มากมาย ยกตัวอย่าง เช่น ในภาคเหนือของไทย มีกิจกรรมสำคัญ ในการแก้ปัญหาการแพร่โรคเอดส์ ทั้งในด้านการต่อสู้โรคร้ายนี้โดยอาศัยการศึกษา และทั้งใน

ด้านการเยียวยาปัญหาสังคมที่เกิดจากโรคเอดส์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินจัดบรรพชาเยาวชนภาคฤดูร้อน เพื่อช่วยให้เยาวชนห่างไกล จากยาเสพติด และอาชญากรรม และหันไปใช้ชีวิตที่ดีงามขึ้น นิสิตที่จะจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ต้องปฏิบัติตามศาสนกิจช่วยเหลือสังคมเป็นเวลา 1 ปี และเรายังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่นิสิตร่วมงานได้ เช่น โครงการพัฒนาชาวเขา และโรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย์

ศีลธรรม

คำว่า "ศีลธรรม" นี้คือสร้างความปรกติ, ศีละ แปลว่า ปรกติ; อะไรที่มันทำให้เกิดความปรกติทั้งหมดนั้นจะเรียกว่า ศีลธรรม

ปรกติในส่วนบุคคล ปรกติสบายดี, ปรกติในครอบครัว, ปรกติในโลก โลกนี้ก็ดี, มันอยู่ที่ปรกติ ถ้าไม่ปรกติก็คือ วุ่นวายและเดือดร้อน; ฉะนั้น เราจะมีธรรมะกันในลักษณะนี้ คือรู้จักหน้าที่ที่จะทำให้เกิดความปรกติร่างกายนี้รู้เรื่องที่ทำให้เกิดความปรกติ มันก็ปรกติแหละ ไม่เจ็บ ไม่ใช่ ไม่เดือดร้อนไม่ทำผิดอะไร, บ้านเมืองก็เหมือนกัน โลกนี้ก็เหมือนกัน มันปรกติ มันไม่มีวิกฤติการณ์ใดๆ ทรอก มันก็มีสันติภาพแหละ เพราะว่า โดยหลักธรรมชาติแท้ๆ ถ้าอย่ามีอะไรเข้าไป แทรกแซงมันสงบของมันเองตามธรรมชาติ

ดังนั้น ท่านจึงถือเป็นหลักทั่วไปว่า โดยปรกติแล้ว ความสงบนั้นแหละเป็นพื้นฐานของสิ่งทั่วไป, ต่อเมื่อทำผิด มันจึงเกิดไม่ปรกติ คือวุ่นวาย เป็นทุกข์ขึ้นมา ฉะนั้นถ้าเราอย่าทำผิดในข้อนี้ อย่าสร้างกิเลสขึ้นมา โดยจิตมันจะสงบ สะอาด จะสว่าง จะสงบ นี้คือ ศีลธรรม โลกนี้จะมีสันติภาพได้ เพราะมีศีลธรรม.....

ถ้าไม่มีศีลธรรม มันก็ผิดหมด ช่วยสังเกตดูให้ดี ถ้าไม่มีศีลธรรมประจำตัว ทุกอย่างจะผิดหมด ระบบเศรษฐกิจจะไม่ช่วยอะไรได้ จะสร้างปัญหา ถ้าไม่มีศีลธรรม เศรษฐกิจจะสร้างปัญหาเลวร้าย เศรษฐกิจเมื่อไม่มีธรรมะควบคุม มันเป็นเครื่องมือสำหรับเห็นแก่ตัว เป็นเครื่องมือสำหรับการเอาเปรียบผู้อื่น ฉะนั้นจะแก้ปัญหาด้วยเศรษฐกิจที่ไม่มีศีลธรรมนั้นไม่มีทาง

เรื่องการเมืองก็เหมือนกัน ถ้าการเมืองไม่มีศีลธรรม มันก็เป็นการทะเลาะกันอย่างเลวร้ายที่สุดของมนุษย์

คำว่า "การเมือง" นี้ มันจะจัดสันติภาพโดยไม่ต้องใช้อาชญา บทนิยามของคำว่า "การเมือง" นี้คือจัดมนุษย์ให้อยู่กันเป็นสุขโดยไม่ต้องใช้อาชญา ถ้าต้องใช้อาชญาอาวุธแล้วก็ไม่ใชการเมือง มันผิดอุดมคติ... ถ้าการเมืองนำการใช้อาวุธ, อย่าใช้อาวุธให้มันผิด มันก็ไม่เกิดปัญหาอะไร เรียกว่า การเมืองที่มีศีลธรรม. การเมืองที่ไม่มีศีลธรรมก็คือสิ่งที่เลวร้ายที่สุด

เดี๋ยวนี้ในโลก มีแต่การเมืองที่สร้างความขัดแย้ง ไม่มีการเมืองที่จะทำให้เกิดความประนีประนอมรักใคร่ผู้อื่น เพราะว่าการศึกษามันก็ไม่ถูกต้อง มันสอนการเมืองในลักษณะที่ไม่ถูกต้อง.. การศึกษานิดที่ไม่ถูกต้อง มันสร้างคนมาสำหรับจะทะเลาะกัน การศึกษาในโลกมันไม่ได้สร้างมนุษย์ที่ว่าจะมาเป็นมิตรสหายกัน มันสร้างมาเป็นคู่แข่งกัน ก็ขัดแย้งกันตลอดไป...

.....การศึกษามันไม่สร้างนักเศรษฐกิจที่ถูกต้อง คือมีศีลธรรม มันไม่สร้างนักการเมืองที่ถูกต้อง คือมีศีลธรรม มันไม่สร้างนักปกครองที่มีศีลธรรม นักปกครองก็ยังมีพวก ประโยชน์แก่พวก มากกว่าที่จะเป็นประโยชน์ของบ้านเมืองหรือของมนุษย์ส่วนรวม, นักเศรษฐกิจมันก็เพื่อตัวกู นักการเมืองมันก็เพื่อตัวกู อย่างดีมันก็เพื่อพรรค ไม่เห็นนักการเมืองไหนทำเพื่อประเทศชาติ

ที่นี้นักปกครองที่จะจัดบ้านจัดเมือง มันกลายเป็นอาชีพไปเสีย ไม่กลายเป็นหน้าที่ของปุชนียบุคคลที่มีอยู่ในโลก เพื่อทำให้โลกสงบสุข มันกลายเป็นอาชีพชนิดหนึ่งไปเสีย การทำงานเพื่อเงินเดือน แล้วก็เพื่อตัวเองเท่านั้น มองเห็นมองเห็นอยู่แต่ตัวเองเท่านั้น ก็เรียกว่า การปกครองที่ไม่มีศีลธรรม การปกครองที่มีประโยชน์ของผู้ปกครองเป็นใหญ่อย่างนี้ มันก็เป็นไปได้ มันก็ไม่ใช่ประชาธิปไตย เพราะว่าเอาประโยชน์ของตนเป็นใหญ่ด้วยกันทุกคน

ประชาธิปไตยนั้น คือประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ เขามักพูดกันว่า "ประชาธิปไตยคือประชาชนเป็นใหญ่" ประชาชนเป็นใหญ่อย่างไรได้ เพราะว่าแต่ละคนยังมีกิเลส, มันต้องเอาคนที่ไม่มิกิเลสขึ้นมาจัดให้ประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่ แล้วนั่นแหละคือประชาธิปไตย ใครจัดก็ได้ ให้ประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่นั้นแหละคือประชาธิปไตย.

.... ถ้าจะให้โลกนี้เป็นประชาธิปไตย ก็ต้องมีใครมาช่วยจัดให้ประโยชน์ของคนทั้งโลกนั้นเป็นใหญ่เหนือสิ่งใด แล้วเราก็ไม่มีเรื่องที่จะต้องทะเลาะวิวาทหรือขัดแย้งกัน.

นี่ไม่มีศีลธรรมแล้ว ไม่มีทางที่จะมีสันติภาพ เศรษฐกิจก็เป็นเศรษฐกิจสำหรับผู้คดโกงเอาเปรียบ การเมืองก็เป็นเครื่องมือสำหรับหลอกลวงกัน การปกครองก็เป็นเพื่อประโยชน์ของผู้ปกครอง มันก็ไม่มีทางไหนที่จะเกิดสันติภาพขึ้นมาได้

สรุป

ศีลธรรมชาวพุทธในปัจจุบันถือว่าการเป็นปัญหาทางสังคมในระดับหนึ่ง เพราะชาวพุทธในประเทศไทย เป็นชาวพุทธแต่นาม แต่ความเป็นจริงไม่รู้ศีลธรรมมากเท่าที่ควรจากพระพุทธศาสนา ทำให้เกิดปัญหาทางสังคม ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสว่า ชาวพุทธนั้นจำเป็นในการฟังธรรม ปฏิบัติธรรม ถ้าชาวพุทธมีศีลธรรม ศาสนา ธรรมะ ในผู้เป็นนักเศรษฐกิจก็ทำประโยชน์เกิดขึ้นแก่มนุษย์ นักการเมืองก็ทำเพื่อประโยชน์เพื่อมนุษย์ นักปกครองก็ปกครองเพื่อประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ ไม่มีใครทำเพื่อตน แต่ทำเพื่อประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ นั้นแหละความหมายของศีลธรรม หรือคุณค่าของศีลธรรมเลยไม่มีปัญหาใดๆ เศรษฐกิจก็ไม่มีปัญหา ถ้ามีศีลธรรม การเมืองก็จะไม่เกิดปัญหา การปกครองก็ไม่มีปัญหา ถ้ามีศีลธรรมในตัวตน

เอกสารอ้างอิง

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต).(2561). **พระพุทธศาสนาในประเทศไทย สมัยปัจจุบัน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :<http://www.dhammathai.org/thailand/contemporary.php> [6 เม.ย.2561]

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต).(2546). แสดงปาฐกถา ในการประชุมพระพุทธานุชาตนาชาติ ในกลุ่มผู้นับถือพระพุทธศาสนาว่าด้วย "ประเด็นและอนาคต" ณ เมืองโคลัมโบ ประเทศศรีลังกา 15 มกราคม 2546

พระธรรมโกศาจารย์.(2561). **พระพุทธศาสนาในประเทศไทยสมัยปัจจุบัน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=182&articlegroup_id=21 [7 เม.ย.2561]